

zások szempontjából igen fontos annak megértése, hogy például a víz vagy a DNS molekula hogyan roncsolódik, töredezik a különböző sugárzások hatására. Az eredmények gyakorlati felhasználásának lehetősége motiválja annak az új kutatási területnek a fejlődését is, amely a mikrométer nagyságrendű belső átmérővel rendelkező ún. nanocsövek vizsgálatát tűzte ki célul. A nanocsövekbe belőtt ionok transzmissziójának vizsgálatában elért eredmények az ionok fókuszálhatóságát, vezethetőségét vetítik előre, amelynek szintén lehetnek sugárterápiás alkalmazásai. Több előadás is foglalkozott az ún. kinematikailag teljes mérések elemzésével. Ezekben a komoly technikai felkészültséget igénylő mérésekben a szétrepülő fragmentumokról minden lehetséges információt meghatároznak. Ehhez szükség van a kezdeti feltételek igen pontos ismeretére is, amelyet többek között pl. a céltárgy cseppfolyós nitrogén hőmérsékletűre történő hűtésével valósítanak

meg. Az eredmények megvitatása során azonban kiderült, hogy még számos nyitott kérdés vár megoldásra e területen.

A konferenciát kulturális programokkal, koncertekkel, múzeumlátogatással, kirándulással is igyekeztek színesíteni a szervezők. A konferencia szüneteiben zajló számos igen hasznos tudományos diskusszió túl ez is hozzájárult a találkozó meleg, baráti légköréhez. Minden résztvevő fontosnak tartotta a sorozat folytatását, egyben megállapodtak abban is, hogy a következő, 2011-ben megrendezésre kerülő találkozó helyszíne Belgrád lesz. A konferencián elhangzott előadásokról készült 61 közlemény a Nuclear Instruments and Methods című nemzetközi tudományos folyóiratban fog megjelenni a közeljövőben. A konferenciáról hivatalos web oldala: <http://phys.ubbcluj.ro/cepas/>, ahol további információkat találhatunk a rendezvényről.

Gulyás László

Mátyás és öröksége. Kulturális és politikai kölcsönhatások Kelet és Nyugat között

A Reneszánsz Év 2008 keretében 2008. szeptember 18–19-én nemzetközi történetészkonferencia került megrendezésre a Debreceni Egyetemen. Az eseményt a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának Történelmi Intézete és a Reneszánsz Programiroda szervezte. A konferencia apropóját Hunyadi Mátyás királlyá választásának 550. évfordulója adta, magának a konferenciának a súlypontja is elsősorban Mátyás király uralkodására, mecénási tevékenységére esett. A konferencia fő támogatói a fentiekén túl a Balassi Bálint Intézet, Debrecen Város Megyei Jogú Önkormányzata, az Erdélytörténelmi Alapítvány, a Debreceni Egyetem BTK Történelmi Doktori

Program, valamint a Debreceni Egyetem BTK Hallgatói Önkormányzata voltak.

A több mint harminc előadó Magyarországi egyetemeiről, főiskoláiról, valamint számos külföldi felsőoktatási és kutatóintézményből érkezett. Képviseltette magát többek között az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem, az Eszterházy Károly Főiskola (Eger), a Magyar Tudományos Akadémia, a külföldi vendégek pedig Romániából, Csehországból és Franciaországból jöttek.

A szeptember 18-i megnyitón beszédet mondott *Barta János* egyetemi tanár (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet), *Pálinkás József*, a Magyar Tudományos Akadé-

mia elnöke, *Debreczeni Attila*, a Debreceni Egyetem stratégiai rektorhelyettese és *Halász János*, Debrecen alpolgármestere. Fel szólalásaikban a reneszánsz magyar uralkodó érdemeinek méltatása mellett elismerésüket fejezték ki a Történelmi Intézet szervezőmunkájához. A köszöntők után került sor a plenáris előadásokra. Először *Solymosi László* egyetemi tanár (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet) tartotta meg előadását „Mátyás és a magyarországi főpapok” címmel. Utána *Havas László* egyetemi tanár (Debreceni Egyetem Klasszika-filológiai Tanszék) ismertette Janus Pannoniusz és Mátyás király konfliktusát a költő politikai eszmerendszerének tükrében. *Bitskey István* akadémikus, egyetemi tanár pedig egy kevésbé ismert, mégis jelentős életművet hátrahagyó itáliai humanistáról, Celio Calcagniniről és annak egri működéséről beszélt.

Az ebédet követően kezdődtek a délutáni szekcióülések a Debreceni Egyetem főépületében. Az egyik szekcióban a cseh történész *Antonín Kalous* (Olmützi Egyetem) angol nyelvű előadást tartott a cseh történetírás Mátyás-recepciójáról; azt a kérdést boncolgatta, hogy ebben a hatalmas történetírói hagyományban kik tekintették Mátyás királyt a cseh nemzet ellenségének, vagy pedig éppen ellenkezőleg, Csehország legitím uralkodójának. Ugyancsak angol nyelven tartott előadást *Szabados György* (MTA-SZTE-MOL Magyar Medievisztikai Kutatócsoport, Szeged) az Attila hun király és Hunyadi Mátyás közötti párhuzamokról és különbségekről a humanista és a barokk irodalomban. *Bradács Gábor* PhD-hallgató (Debreceni Egyetem) német nyelvű beszámolója a 15. századi osztrák történetírás Mátyás király-képével foglalkozott. Ezzel párhuzamosan zajlott egy másik, elsősorban művészettörténeti szempontú szekció. Első előadója *Prokopp Mária* művészettör-

ténész, egyetemi tanár (ELTE BTK Művészettörténeti Tanszék) volt, olasz nyelvű előadásában Vitéz János esztergomi érsek ún. Studiólája falképeinek festőjét, valamint annak művészeti programját ismertette. *Bertényi Iván* egyetemi tanár (ELTE BTK Közép- és Korajújkori Magyar Történeti Tanszék) a Mátyás-kori címerlevelek variációiról tartott egy francia nyelvű beszámolót. Ugyancsak a heraldika tárgyköréhez tartozott *Szálkai Tamás* doktorandusz hallgató (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet) német nyelvű előadása, ő a Mátyás-kori címeradományozásokat ismertette. *Gyulai Éva* (Miskolci Egyetem Történelmi Intézet) „Mátyás az emblematikában” címmel tartott ismertetést angol nyelven.

A késő délutáni szekciókban előadást tartott *Bársony István* egyetemi docens (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet), amelyben azt a kérdést taglalta, hogy Mátyás király mennyiben is tekinthető nemzeti királynak, vagy egy közép-európai hegemónnak. *Gulyás László Szabolcs* doktorandusz (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet) előadásának a témája a középkor végi Hegyalja volt, különös tekintettel annak társadalmi elitjére. *Kordé Zoltán* (Szegedi Tudományegyetem, Közép- és Korajújkori Magyar Történeti Tanszék) francia nyelvű előadása az 1467. évi lázadásról, illetve ezzel összefüggésben az erdélyi vajdaság Mátyás általi átszervezéséről szólt. Ugyancsak Erdély történetével foglalkozott *Maria Mako Lupescu* (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár): témája Mátyás király és az Erdélyben működő szerzetesrendek kapcsolata volt. A szeptember 18-i előadási nap ezzel véget ért. A programok azonban nem, ugyanis az este kezdetét vette egy reneszánsz kulturális est, ahol a résztvevők megismerkedhettek a Mátyás-kor humanista zenei tradíciójával, valamint gasztronómiai kultúrájával, egy vacsora keretében.

A szeptember 19-én megrendezésre kerülő délelőtti szekciók egyik fő témája Mátyás király külkapcsolatai voltak. *Pósán László* egyetemi docens (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet) Mátyás király és a Német Lovagrend kapcsolatát ismertette német nyelven. *Alexandru Simon*, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemről, Mátyás király 1484. évi magyar-török háborújáról, egész pontosan a magyar király katonai és diplomáciai erőfeszítéseiről számolt be angol nyelven. Ugyancsak a kolozsvári tudományegyetemről érkezett, *Daniela-Monica Mitea*; előadása a Mátyás-kori magyar-moldvai-havasalföldi kapcsolatokat, illetve ezeknek a román történetírásban elfoglalt helyét tárgyalta, az egyes történetírói nézetek és jelképek tükrén keresztül. *Györkös Attila* egyetemi adjunktus (Debreceni Egyetem Történelmi Intézet) francia nyelvű előadása Mátyás királynak az ún. Pazzi-merényletet (1478) követő magyar-francia diplomáciai kapcsolatokat ismertette; a szintén a Debreceni Egyetemen oktató *Bárany Attila* előadásában egy szélesebb európai perspektívába helyezte Hunyadi Mátyás király 1480-as években folytatott diplomáciai tevékenységét. A szeptember 19-én megrendezett másik délelőtti szekció a „Magyarország a Hunyadiak korában” címet viselte. Első előadója *Petrovics István* (Szegei Tudományegyetem Közép- és Korai Magyar Történeti Tanszék) volt, előadásában Mátyás király korának városfejlődéséről beszélt Szeged és Debrecen példáján keresztül. Az ELTE Közép- és Korai Magyar Történeti Tanszékén oktató *Draskóczy István* a magyarországi nemesfémhányászatot ismertette Nagybánya példáján keresztül. A marosvásárhelyi *Simon Zsolt* (Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Şincai”) a Mátyás-kori magyar-moldáv-havasalföldi kereskedelmi kapcsolatokkal foglalkozott

előadásában. *Adrian Magina* (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár) a karánsebesi kerület 15. század végi társadalmi változóképességét és elitjeit ismertette. A Maros Megyei Könyvtár képviseletében *Weisz Szidónia* érkezett a konferenciára: angol nyelvű előadásában azt a kérdést taglalta egy erdélyi nemes, Erdélyi István példáján keresztül, hogy milyen perspektívái lehettek Mátyás király szolgálatának, vagy a vele való szembefordulásnak. *Tudor Sălăgean*, a kolozsvári székhelyű Erdélytörténeti Nemzeti Múzeum (Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei) kutatója Mátyás király születési helyéről tartott előadást.

A délutáni szekciókban tartotta beszámolóját *Véber János* a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának és Régi Könyvek Gyűjteményének képviseletében a Mátyás- és a Jagelló-korról, melyet európai humanisták ajánlólevelein keresztül mutatott be. Az erdélyi székeskáptalan és a humanizmus kapcsolatát ismertette *Lakatos Bálint*, az ELTE Közép- és Korai Magyar Történeti Tanszékének doktorandusza Pelei Tamás, egy 16. század elején élt kanonok glosszáinak tükrében. Bitskey István előadásához hasonlóan ugyancsak egy itáliai humanista, a firenzei Lippo Brandolini magyarországi tevékenységét mutatta be előadásában *Puskás István* (Debreceni Egyetem Olasz Tanszék). *Adrien Quéret-Podesta*, a clermontferrandi Blaise-Pascal Egyetem doktorandusz-hallgatója egy kevésbé ismert hazai elbeszélő történeti forrásról, a somogyvári formuláskönyvről és az abban található évkönyvről beszélt angol nyelvű előadásában. *Kristóf Ilona* (Eszterházy Károly Főiskola Bölcsészettudományi Kar, Középkori és Korai Magyar Történelem Tanszék, Eger) témája a javadalomszerzés és ennek társadalomtörténeti összefüggései voltak a későközépkori Váradon, a hazai humaniz-

mus egyik fellegvárában. Végezetül pedig *Czövek Zoltán*, a Debreceni Egyetem történelem doktorandusza a zágrábi püspök, Tíz Osvát 1499-ből fennmaradt végrendeletét ismertette beszámolójában.

A konferencia előadásainak széles spektruma, színvonalas kidolgozása, valamint eredményeik újszerűsége fontos részletekkel gazdagítják a hazai Mátyás-kutatást. Az

esemény – meggyőződésünk szerint – kiválóan illeszkedik a lassan végéhez közeledő Reneszánsz Év 2008 tudományos rendezvénysorozatához, a megjelenés előtt álló konferenciakötet pedig a Mátyás királyról folyó kutatások megkerülhetetlen darabja lehet a jövőben.

Bradács Gábor